

Handläggare
Herzal Azad
Telefon: 08-50832252**Till**
Utbildningsnämnden
2026-08-27

Högalidsskolan – åtgärder för förbättring av inomhusklimat

Förslag till genomförandebeslut

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens förslag om genomförande av åtgärder avseende inomhusklimatet vid Högalidsskolan till en hyresgenererande projektkostnad om cirka 30 mnkr, med en tillkommande hyra om cirka 2,3 mnkr år 1.

Sammanfattning

Högalidsskolan har under lång tid haft omfattande problem med höga inomhustemperaturer. Problemen påverkar både elevernas och personalens arbetsmiljö negativt och skolan har behov av långsiktiga åtgärder för att förbättra inomhusklimatet.

Utbildningsförvaltningen och Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) har därför genomfört en utredning av skolans lokaler för att identifiera lämpliga åtgärder. Utredningen visar att utvändiga solskydd i kombination med kyld tilluft är den lösning som bedöms ge bäst effekt för att uppnå ett långsiktigt hållbart inomhusklimat. SISAB planerar att inom detta projekt även genomföra en fönsterrenovering.

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar om att genomföra åtgärder på Högalidsskolan för att förbättra inomhusklimatet. Åtgärderna föreslås genomföras etappvis, där den första etappen omfattar installation av utvändiga solskydd samt renovering av skolans fönster. Därefter kommer effekten av åtgärderna att utvärderas, och om inomhusklimatet fortsatt inte uppnår tillfredsställande nivåer kommer projektets andra etapp att genomföras, vilket omfattar installation av kyld tilluft.

Den totala projektkostnaden uppgår till cirka 41 mnkr, varav utbildningsförvaltningens hyresgrundande del uppgår till cirka 30 mnkr och SISAB:s underhåll av fönster till cirka 11 mnkr. Den tillkommande hyran för utbildningsförvaltningen beräknas uppgå till cirka 2,3 mnkr år 1.

Bakgrund

I stadens miljöprogram ingår att hantera de ökade temperaturer och värmeböljor som följer av klimatförändringarna. Höga inomhustemperaturer i skolmiljö ska ses som en arbetsmiljöfråga för elever och personal. Utbildningsförvaltningen ser ett ökat antal förfrågningar från skolor avseende behov av åtgärder för att förbättra inomhusklimatet under årets varmare perioder. Tillsammans med SISAB säkerställer förvaltningen att skolor där behovet av åtgärder är som störst prioriteras. Högalidsskolan har inom detta arbete identifierats som en av de skolor där åtgärder bedöms särskilt angelägna.

Folkhälsomyndighetens allmänna råd om temperaturer inomhus anger att temperaturer över 26 grader kan innebära en olägenhet för människors hälsa. Arbetsmiljöverket framhåller samtidigt att arbetslokaler såsom skollokaler ska ha ett inomhusklimat som är anpassat till verksamheten och som ger förutsättningar för en god arbetsmiljö utan risk för ohälsa eller obehag.

Högalidsskolan är en skola på Södermalm med kapacitet för 970 elever i årskurs F–9. Skolans lokaler har under lång tid haft problem med höga inomhustemperaturer, främst under perioden april till oktober. Temperaturer upp till 33 grader har uppmätts i flera undervisningslokaler. Ventilationssystemet renoverades under åren 2012–2015, men behovet av komfortkyla var vid den tidpunkten inte lika framträdande som idag. De senaste årens varmare klimat har medfört att befintligt ventilationssystem inte längre klarar att upprätthålla ett tillfredsställande inomhusklimat.

Tidigare har olika lösningar prövats, såsom portabla kylaggregat, fläktar, nattvädring och anpassade drifttider för ventilationen. Åtgärderna har dock inte varit tillräckliga för att lösa problematiken långsiktigt. Högalidsskolan är belägen på en högt placerad tomt, i ett mycket solutsatt läge. Skolan har stora fönsterpartier som medför solinstrålning under stora delar av dagen, och byggnadens konstruktion i betong innebär samtidigt att värme lagras i stommen. Denna värme avges sedan under lång tid, vilket gör att lokalerna har svårt att kylas ned även efter att utomhustemperaturen sjunkit. Sammantaget innebär detta att värmen stannar kvar i byggnaden under stora delar av skoldagen och bidrar till att Högalidsskolan är särskilt utsatt för höga inomhustemperaturer.

Behovsanalys

Elevantalet på Södermalm minskar och prognoserna visar att utvecklingen förväntas fortsätta fram till år 2045. Även Högalidsskolan väntas få ett minskat elevantal med cirka 150 färre

elever år 2034 jämfört med idag. Trots detta bedöms skolan fortsatt ha en viktig funktion.

På Södermalm finns en större tillgång på elevplatser i årskurs F-6 än i årskurs 7–9, vilket innebär att tillgången på högstadieplatser är mer begränsad även vid ett minskande elevantal totalt sett. Som en av stadsdelens F-9 skolor fyller Högalidsskolan därför en viktig roll genom att bidra med nödvändiga högstadieplatser. Skolan har samtidigt en strategiskt viktig geografisk placering i den västra delen av Södermalm och är den enda kommunala skolan inom närområdet. Närmaste alternativa skolan inom stadsdelsområdet (SDO) ligger cirka tre km bort. Högalidsskolan är därför viktig även för de lägre årskurserna, bland annat utifrån stadens riktlinje om rimligt gångavstånd mellan skola och hem.

Skolans placering nära angränsade stadsdelsområde innebär också att framtida elevflöden kan komma att förändras. I Marievik, inom Hägersten-Älvsjö, planeras byggnation av nya bostäder fram till 2034, vilket förväntas generera fler barn. I kombination med ett minskat elevantal på Södermalm kan detta innebära fler elever från angränsade stadsdel. Högalidsskolans geografiska placering bedöms därför vara strategiskt viktig även i den långsiktiga skolplaneringen.

För att skolan även fortsättningsvis ska kunna bedriva en trygg och väl fungerande verksamhet krävs att lokalerna erbjuder en god arbetsmiljö för både elever och personal. De höga inomhustemperaturerna påverkar idag undervisningen negativt och försämrar både arbetsmiljö och studiero.

Ärendet

Inom ramen för utredningsskedet har utbildningsförvaltningen tillsammans med SISAB genomfört analyser av skolans inomhusklimat och ventilationssystem för att identifiera vilka åtgärder som krävs för att minska de höga inomhustemperaturerna. Som en del av arbetet har simuleringar genomförts i utvalda lokaler där värmeproblematiken är som störst. Simuleringarna har använts för att analysera hur olika tekniska lösningar påverkar inomhustemperaturen under årets varmare perioder. Inom utredningen har flera alternativa åtgärder studerats, bland annat invändiga och utvändiga solskydd, kylmaskiner, bergvärme och fjärrkyla. Därefter har utbildningsförvaltningen och SISAB under 2025–2026 genomfört ett förslagshandlingsskede för att närmare utreda och projektera åtgärder som bedöms ha störst effekt.

Arbetet har visat att installation av utvändiga solskydd i form av markisoletter tillsammans med eventuell kyld tilluft är den lösning som bedöms ge bäst effekt för att minska inomhustemperaturerna.

Inom projektet har tester genomförts med både invändiga och utvändiga solskydd för att utvärdera effekten på inomhusklimatet. Utvärdering av åtgärderna pågår inom projektet och kommer ligga till grund för det fortsatta genomförandet och bedömning av behovet av ytterligare åtgärder, såsom installation av kyltilluft.

Under projekteringen har det framkommit att skolans fönster är i sämre skick än tidigare bedömt och eftersom de utvändiga solskydden, så kallade markisoletter, behöver monteras i fönsterkarmarna krävs renovering av fönstren innan installation av solskydd kan genomföras. Fönsterrenoveringen genomförs inom ramen för SISAB:s fastighetsunderhåll och utgör en del av SISAB:s projektkostnad.

I samband med inventering av fönstrens skick identifierades miljöfarliga ämnen såsom PCB och asbest i fogar och fönsterkitt. Nödvändiga sanerings- och skyddsåtgärder kommer att hanteras av SISAB i samband med projektet, och berörda ytor avgränsas i samband med arbetet.

Fastigheten är grönklassad enligt Stockholms stads kulturhistoriska klassificering, vilket innebär att särskild hänsyn behöver tas vid genomförande av åtgärder på byggnaden.

Genomförande av projektet

Projektet planeras genomföras etappvis där etapp 1 omfattar installation av utvändiga solskydd, installation av eldragning, styrsystem och väderstyrning kopplade till de utvändiga solskydden, utvärdering av åtgärdernas effekt på inomhusklimatet samt SISAB:s fönsterrenovering.

Genomförandet av etapp 2 är beroende av resultaten från utvärderingen av solskydden. Om åtgärderna i etapp 1 inte visar sig vara tillräckliga för att uppnå ett tillfredsställande inomhusklimat kommer kyltilluft att installeras, med tillhörande kylanläggning.

Bygglov för utvändiga solskydd har erhållits. Kylanläggningen planeras att placeras på fastighetens norra sida och kommer att kompletteras med akustikåtgärder för att minimera risk för störningar för närboende och för verksamheten.

Tidplan

Skolan är i stort behov av att projektet utförs snarast möjligt för att komma till rätta med värmeproblematiken, som är som värst under våren och sommaren. En preliminär tidplan har tagits fram enligt nedan.

Preliminär tidplan	Start	Slut
Förslagshandlingsskede	Nov-25	Aug-26
Genomförandeskede		
Produktionsskede	Okt-26	Nov-28
Produktion utvändiga solskydd	Maj-27	Sep-27
Produktion kyllösning	Maj-28	Aug-28
Avslutningsskede	Sep-28	Jan-29

Ekonomi

Den totala projektkostnaden bedöms uppgå till cirka 41 mnkr inklusive index. Av dessa utgör utbildningsförvaltningens hyresgrundande del cirka 30 mnkr medan SISAB:s del uppgår till cirka 11 mnkr. De huvudsakliga åtgärdskostnaderna bedöms uppgå till cirka 8,4 mnkr för etapp 1 avseende solskyddsåtgärderna, samt cirka 16,7 mnkr för etapp 2 avseende projektering och installation av kyld tilluft. Resterande kostnader utgörs gemensamt och kan inte hänföras till enskild etapp.

Hyrans andel av totala kostnader för Högalidsskolans verksamhet inklusive lokalhyra är 13,7 procent. Projektet ökar hyrans andel till 15,3 procent. Snittet för Stockholms stads grundskolor är 17,4 procent.

Fakta	
Organisation (årskurser)	F-9
Ny organisation (årskurser)	F-9
Färdigställd (år)	2026
Befintlig kapacitet (platser)	970
Total kapacitet efter projektet (platser)	970
Area	10 419 kvm
Befintlig hyra	16,9 mnkr
Total projektkostnad	30 mnkr
Tillkommande hyra år 1	2,3 mnkr
Tillkommande hyra med kalkylberäkningsprocent (år 1)	1,9 mnkr
Ny hyra vid färdigställande (år 1)	19,1 mnkr
Direktfinansiering	332 tkr

Nyckeltal	
Hyra/plats	20 tkr
Hyra/plats beräknad med kalkylberäkningsprocent	19,4 tkr
Area/plats	10,7 kvm
Hyrans andel av total budget	15,3%

Risker och osäkerhetsfaktorer

Projektkostnaden är baserad på kalkyl i förslagshandlingsskedet och inkluderar index, omkostnadstillägg samt kreditiv. Identifierade risker och osäkerheter har beaktats i kalkylen, som innehåller reserver om cirka 5,9 mnkr.

Eftersom fastigheten är kulturhistoriskt klassad finns risk för att framtida bygglovsprövningar avseende kylanläggningen påverkar projektets utformning eller tidplan.

Vidare finns risker kopplade till upphandling, samordning med pågående skolverksamhet samt hantering av miljöfarliga ämnen. För att minimera riskerna planeras projektet genomföras etappvis och i nära samverkan mellan SISAB, utbildningsförvaltningen och verksamheten. Arbeten som kan påverka verksamheten kommer samordnas löpande med skolan och särskilda skyddsåtgärder vidtas vid hantering av miljöfarliga ämnen. Vid eventuella saneringsarbeten ska berörda ytor avgränsas under arbetets genomförande.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi och styrning i samverkan med grundskoleavdelningen, samordnande huvudskyddsombud, SISAB och representanter från skolan.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 18 augusti 2026. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 19 augusti 2026.

Samråd med stadledningskontoret är genomfört.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Vid Högalidsskolan har temperaturer över 30 grader uppmäts under längre perioder och större delar av den varmare perioden på året, vilket påverkar arbetsmiljön och förutsättningarna för undervisning och lärande negativt. Förvaltningen ser samtidigt ett ökat antal förfrågningar från skolor avseende höga inomhustemperaturer till följd av klimatförändringarna, där Högalidsskolans behov av åtgärder har bedömts vara särskilt stort. Mot denna bakgrund bedömer förvaltningen därmed att de föreslagna åtgärderna är nödvändiga för att säkerställa en god och långsiktig hållbar arbetsmiljö för elever och personal på Högalidsskolan.

Vidare bedömer förvaltningen att den etappvisa genomförandestrategin är ändamålsenlig då den möjliggör

utvärdering av effekten från de utvändiga solskydden innan beslut om installation av kyld tilluft genomförs fullt ut.

Projektet innebär att skolans lokaler får förbättrade förutsättningar för undervisning och lärande genom ett stabilare inomhusklimat och minskad värmebelastning under årets varmare perioder.

Sammantaget bedömer förvaltningen att de ekonomiska konsekvenserna är rimliga utifrån nödvändigheten att säkerställa ändamålsenliga och hållbara undervisningslokaler vid Högalidsskolan. Vidare kommer hyrans andel av skolans totala kostnader även fortsatt att ligga lägre än förvaltningens genomsnitt.

Konsekvenser för barn och barns rättigheter samt jämställdhet

Projektet bedöms ha en positiv påverkan på barn och ungas skolmiljö samt bidra till att stärka barns rättigheter i enlighet med barnkonventionen, särskilt rätten till bästa möjliga hälsa och utbildning under trygga och rimliga förhållanden. Enligt artikel 24 har alla barn rätt till bästa möjliga hälsa, vilket omfattar en skolmiljö som inte innebär en fysisk belastning.

Åtgärderna syftar till att förbättra skolans lokaler genom att skapa ett mer stabilt inomhusklimat. Detta stärker elevernas möjligheter till koncentration, studiero och lärande.

Ärendet bedöms inte leda till några negativa konsekvenser utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förslaget om genomförande av åtgärder avseende inomhusklimatet vid Högalidsskolan till en hyresgenererande projektkostnad om cirka 30 mnkr, med en tillkommande hyra om cirka 2,3 mnkr år 1.

Per Törnvall
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Ulrika Klemets
Avdelningschef
Utbildningsförvaltningen

Peter Bragner
Grundskoledirektör
Utbildningsförvaltningen

Bilagor

1. Förslagshandlingsrapport Högalidsskolan
2. Genomförandeffert Högalidsskolan värmeproblem
3. Beräkningsunderlag Högalidsskolan (SEKRETESS)